

MAANÕUKOGU

Protokoll nr. 30.

Koosolek 11. augustil 1917 kubermangu lossi Valges saalis,
Tallinnas, Toompeal.

Ilmunud oli 26 nõuniku: Ar. Vallner, J. Reintam, T. Laur, J. Raamot, J. Janu-son, T. Kuusik, Jul. Seljamaa, H. Pöhl, Joh. Kukk, N. Köstner, J. Temant, Hans Roos, K. Saral, M. Kiirats, H. Reiman, A. Palm, A. Veiler, V. Neggo, K. Päts, J. Vilms, R. Jaska, J. Kalm, H. Riberg, H. Kask, A. Birk, J. Koort.

Koosolekut juhatab A. Vallner.

Protokolli kirjutab H. Kask.

Päevakord:

1. Maavalitsuse teadaandmised rüüt-
telkonna asjade ülevõtmise kohta.
2. Krediidi nõutamine.
3. Arupärimine streikide asjus tööosa-
konna juhatajale.
4. Eestimaa koolivalitsuse ajutine kor-
raldus kolmandal lugemisel.
5. Valimised välistesse asutustesse.
6. Uuendatud rahukohtute projekti
arutamine.
7. Jooksvad asjad.

1. Eestimaa koolivalitsuse ajutine korraldus.

Et päevakorra 1—3 punktide all seis-
vate küsimuste ettekandjad ameti asjus
teistes kohtades esialgul viibivad, kannab
härra P. Pöld päevakorra punkt 4 — Ees-
timaa koolivalitsuse ajutise korralduse
kava kolmandal lugemisel ette.

Ilma sisuliste muudatuste-
ta võetakse terve kava — 33
paragrahvi — koosoleku poolt
ühel häälel lõpulikult vastu.
Paremaks redaktsiooniks avaldati soovi
§ 19 lõpu kohta, ja § 24 punkt g-le lisati
koosoleku poolt lause alguses juurde sõna:
„kohalikkude“. (Vaata lisa nr. 1).

2. Rüütelkonna ja valitsuseasutuste ülevõtmise küsimus.

Rüütelkonna ja valitsus-
asutuste ülevõtmise asjus
teeb J. Raamot järgmise ette-
paneku, mis Maanõukogu ühel
häälel vastu võttis:

„Kõikide Eestimaa piirides olevate
Rüütelkonna ja Valitsuse asutuste asja-
ajamise, arhiivide, kapitalide, inventari
ja muude varanduste ülevõtmist, mis sea-
dusega ja Ajutise Valitsuse määruste
põhjal Ajutise Eesti Maanõukogu kätte
üle lähevad, ja ülevõtmisega ühenduses

olevate protokollide, lepingute ja muude
aktide kokkuseadmist ja alla kirjutamist
toimetab Ajutine Eesti Maavalitsus Maa-
nõukogu volitusel.

Tähendus: Maavalitsusel on õigus asja-
tundjaid juurde kutsuda.“

Tehakse ¼-tunniline vaheaeg.

3. Vabariigi Valitsuse volituskiri.

Peale vaheaega võetakse
vastu järgmine volituskirja
redaktsioon Valitsuse liikmetele väl-
jaandmiseks:

«Эстляндскій Губернскій Временный
Земскій Совѣтъ уполномочиваетъ Эст-
ляндское Временное Губернское Земское
Управление въ лицѣ Яна Матсовича Ра-
моть и членовъ Управленія д-ра Кон-
стантина Петровича Коникъ, Петра Пет-
ровича Пельдь, Вильгельма Яновича
Мазикъ и Николая Яговича Кестнеръ,
принять все дѣлопроизводство, архивы,
капиталы, кредиты, инвентарь и прочее
имущество отъ правительственныхъ,
земско-дворянскихъ и прочихъ учрежде-
ній Эстляндской губерніи въ новыхъ ея
границахъ, составлять и подписывать
отъ имени Земскаго Совѣта протоколы
и прочіе акты въ тѣхъ же учрежденіяхъ,
переходящихъ по закону и по поста-
новленіямъ Временнаго Правительства
въ распоряженіе Временнаго Эстлянд-
скаго Губернскаго Земскаго Совѣта, и,
вообще, пользоваться всѣми законными
правами данными по этому дѣлу Зем-
скому Совѣту съ правомъ передовѣрія
на веденіе дѣлъ въ случаѣ возникнове-
нія тяжбы.»

4. Krediiditegemise küsimus.

Maanõukogu ja maavalit-
suse kulude katmiseks otsus-
tatakse ühel häälel kolmeküm-
ne tuhande (30.000) rbl. suurust
krediiti teha, mille teostami-
ne maavalitsuse hooleks an-
takse.

5. Arupärimine Tallinna streikide asjus.

Töösakonna juhataja V. Masik annab
seletust praeguste streikide üle.

1. Ariteenijate streik on lõpetatud.

2. Jookide valmistamise äride tööliste streik on alles arenemisel. V. Masik käis läbirääkimas ärinikkude kui ka tööliste esitajatega, et lepituskomisjoni asutada, mis ka täna koos oli. Tagajärjed on rahuldavad. Kui tööliste ja peremeeste vahel täna veel läbiräägitud saab, siis on loota, et veel täna õhtul võimalik on streiki lepituskomisjoni abil lõpetada.

3. Kõige raskem on kojameeste streiki lõpetada. Kojamehed on osalt enam-vähem organiseeritud, kuid üleüldist peremeeste kogu ei ole olemas, kellega läbi rääkida. Majaperemeeste Seltsis ei ole kaugeltki kõik majaperemehed liikmeks.

Uulitsate koristamise on lubanud oma hoolde võtta Tööliste ja Soldatite Nõukogu, Austria sõjavangide abil.

N. Vilms kannab ette järgmise ülemineku vormeli:

„Eesti Maavalitsuse töösakonna juhataja seletust sisseantud arupärimise puhul Tallinnas streikide üle ära kuulates ja seletades, et töösakonna juhataja viibimata samme peaks astuma selleks, et streiki äralõpetada katsuda, läheb Eesti Maanõukogu päevakorras edasi.“

6. Valimised.

St. kirja nr. 154 põhjal valitakse kontroll palatisse Maanõukogu liige Johannes Jüri p. Kukk.

St. kirja nr. 146 põhjal valitakse vangikodade Eestimaa kubermangu inspektsiooni liikmeks Timofei Jegori p. Kuusik.

St. kirja nr. 82 põhjal valitakse kubermangu küttaainete valitsusse Maanõukogu liikmed: Hans Gustavi p. Pöhl, Peet Juhani p. Johanson ja August Jaani p. Kohver, ja kandidaatideks Tiido Juhani p. Laur, Juhan Juhani p. Jaanusson ja Hermann Juhani p. Kask.

7. Uuendatud rahukohtute eelnõu.

Uuendatud rahukohtute eelnõu kohta annab seletust J. Temant ja soovib esitajat saata juriidilisesse komisjoni Petrogradi, mis selle projekti läbi vaatab.

Projekt tunnistatakse ühel lugemisel järgmiste muudatustega vastuvõetuks: (Vaata lisa nr. 2).

II) 2) sõnad... «по возможности» jäetakse välja.

II) 6) Esimene lause langeb välja, nii et punkt 6) muudatustega järgmiselt jääb: «При представлении въ Правительствующій Сенатъ судебного дѣла, производство по которому велось на нерусскомъ языкѣ, Мировой Съездъ обязанъ

приложить завѣренный присяжнымъ переводчикомъ при Мировомъ Съездѣ русский переводъ кассационныхъ жалобъ и объясненія на сии жалобы обжалуемыхъ рѣшенія, приговора или частнаго опредѣленія въ окончательной формѣ, а равно въ жалобѣ.

III. Lõpuks lisati juurde «а въ мѣстностяхъ съ преобладающимъ шведскимъ населениемъ по возможности на шведскомъ языкѣ,»

IV. 4) jäi lahtiseks.

IV. 7) «Аренбургскій» asemel pandi «Эзельскій».

Maanõukogu leiab kohase olevat, käesolevast seisukohast välja minnes, et iga kreisi rahukohtu kogu asemel alguses võiks töötada praegused 5 rahukohtu kogu.

8. Valimised.

Petrogradi sellekohasesse juriidilisesse komisjonisse valiti Maanõukogu liige Jüri Reinu p. Vilms.

9. Koosoleku ja sessiooni lõpetamine.

Otsustatakse tänase koosolekuga praegust kolmandat sessiooni lõpetada.

Järgmine IV sessiooni algus määrati 4. sept. peale s. a. kell 4 p. l.; kuid volitati eestseisust erakorralise tarviduse puhul ka Maanõukogu enneminikokku kutsuda.

Ar. Vallner (*allkiri*).

J. Temant (*allkiri*).

H. Kask (*allkiri*).

M. Kiirats (*allkiri*).

LISAD.

LISA nr. 1.

Eestimaa koolivalitsuse ajutine korraldus.

I.

§ 1. Eestimaa koolivalitsuse üksusteks on:

- I. Maa-koolivalitsus,
- II. maakonna-koolivalitsus,
- III. valla-koolivalitsus ja
- IV. linna-koolivalitsus.

§ 2. Kihelkonna-koolivalitsus kaotatakse ära ja tema all olevad koolid ning haridusasutused lähevad maakonna-koolivalitsuse alla.

II.

§ 3. Maa-koolivalitsus on Maa-valitsuse hariduse osakonnaks.

§ 4. Maa-koolivalitsuse ülesandeks on rahvahariduse üleüldine korraldamine ja juhtimine koolis kui ka väljaspool kooli. Tema võimukonda käib:

a) valdade, maakondade ja linnade koolivalitsuse tegevuse kokkukõlasse viimine;

b) üleüldine pädagogilise haridustöö juhtimine ja ülevaatus koolis ja väljaspool kooli;

c) teaduse, kunsti ja kirjanduse edendamine;

d) rahvaharidusesse puutuvate seaduste ja määruste kavatsamine maanõukogule ettepanemiseks;

e) Maa rahvahariduse eelarve kokkuseadmine, tarviliste kreditide nõutamine ning jaotamine;

f) ülemaalse tähtsusega koolide ja haridusasutuste kavatsuste ettepanemine Maanõukogule ja nende asutuste ülemjuhtimine;

g) õpejõudude ettevalmistamise ja edasiharimise korraldamine ja toetamine;

h) õpeabinõude ja koolikirjanduse soetamise ergutamine ja toetamine;

i) järelvalvamine kooliseaduste ja määruste täitmise üle;

j) aruannete vastuvõtmine maakonna ning linnade koolivalitsuselt ja üleüldise aruande ettepanemine Maanõukogule koolide ning muude haridusasutuste tegevusest, kui ka oma enese tööst;

k) maakonna ja linna koolivalitsuse asutuste tegevuse kohta käivate kaebtuste ja protestide läbivaatamine ning otsustamine;

l) kooliõpetajate lõpulik ametist tagandamine;

m) kõikide asjade toimetamine, mis senise õpekonnaavalitsuse ja rahvakoolide direktsoonide ärakaotamisel Maa-koolivalitsusele üleantakse ja mis Maanõukogu omalt poolt Maa-koolivalitsusele ülesandeks teeb.

§ 5. Maa-koolivalitsuse organideks on:

1. haridusosakonna juhataja,
2. haridusnõukogu,
3. hariduskogu ja
4. täidesaatvate asutustena toimekonnad.

§ 6. Toimekondi on kaks: a) kultuur-pädagogiline ja b) majandusline.

Hariduse osakonna juhataja võib ühtlasi ka ühe toimekonna juhatajaks olla.

Tähendus: Esialgu võib osakonna juhataja ka mõlemaid toimekondi juhatada.

§ 7. Kultuur-pädagogilises toimekonnas töötavad: toimekonna juhataja, Maakoolinõunik(-ud), kes ühtlasi toimekonna asejuhatajaks on, ja sekretär.

§ 8. Majanduslises toimekonnas töötavad toimekonna juhataja, raamatupidaja, kes ühtlasi toimekonna asejuhatajaks on, ja tarviline arv abijõudusid.

§ 9. Maa-koolivalitsuse toimekondade juhatajad, Maakoolinõunik(-ud), sekretärid ja tarvilised abijõud seatakse ametisse üleüldiste Maanõukogu määruste järel, mis Maavalitsuse ametikohtade täitmist korraldavad.

§ 10. Maa-koolivalitsuse toimekondade sisemine korraldus ja asjaajamise kord määratakse Maavalitsuse poolt antavate juhatuskirjade läbi kindlaks.

§ 11. Haridusnõukogu liikmeks on:

a) hariduse osakonna juhataja, kes ühtlasi nõukogu juhataja,

b) toimekondade juhatajad,

c) Maakoolinõunik(-ud),

d) 3 Maanõukogu liiget,

e) 3 hariduskogu asemikku.

§ 12. Haridusnõukogu tuleb tarvidust mööda kokku. Temale paneb hariduse osakonna juhataja heaksarvamiseks ette kõik § 4 punktides c, d, e, f, g, h, k, l nimetatud asjad.

§ 13. Üleüldiste juhtmõtete ülesseadmiseks haridustöö kohta tervel Maal kutsub Maakoolivalitsus vähemalt kord aastas hariduskogu kokku.

§ 14. Hariduskogu liikmeiks on:

a) haridusnõukogu liikmed;

b) maakondade ja linnade koolivalitsuste esitajad, üks igast maakonnast ja igast linnast, kellel mitte maakonnaga ühist koolivalitsust ei ole;

c) 7 Maanõukogu esitajat;

d) Maavalitsuse tervishoiu osakonna esitaja;

e) Maavalitsuse tehnika toimekonna esitaja;

f) 7 organiseeritud kooliõpetajate esitajat: 2 algkoolide, 1 kõrgemate algkoolide, 1 keskkoolide, 1 seminaride ja 2 kutsekoolide poolt;

g) Maa kõrgemate õpeasutuste esitajad, igaühelt üks;

h) 2 lastevanemate organisatsioonide esitajat;

i) 3 kunstiasutuste esitajat; muusika, dramatilisest ja kujutava kunsti alalt, iga ühe kohta üks;

j) 1 rahvaülikoolide-seltside liidu esitaja;

k) 2 hariduse-seltside liidu esitajat;

l) 1 kirjanduse-seltside liidu esitaja;

m) 1 karskuse-seltside keskliidu esitaja;

n) 1 raamatukogu-seltside liidu esitaja;

o) 2 linna tööliste kutseühisuste esitajat;

p) 2 maa tööliste kutseühisuste esitajat;

r) kohalikkude rahvuste organisatsioonide esitajad, igast rahvusest üks;

s) 1 Põllumeeste keskorganisatsioonide esitaja;

t) 1 ühistegeliste asutuste keskliidu esitaja;

u) 1 meremeeste ühisuste esitaja.

§ 15. Hariduskogu valib igaks koosolekutejärguks enesele juhatuse.

III.

§ 16. Maakonnakoolivalitsus on maakonnavalitsuse hariduse osakonnaks.

§ 17. Maakonna-koolivalitsuse ülesandeks on rahvahariduse korraldamine ja juhtimine maakonna piirides. Tema võimukonda käib:

a) maakonna koolide ja muude haridusasutuste korralduse kava valmistamine, maakonna nõukogule kinnitamiseks ettepanemine ja nende asutuste võrgu loomine;

b) õpeasutuste registreerimine;

c) maakonna kogukondliste ja omavalitsuse ainelise toetuse osaliste koolide ja haridusasutuste tegevuse kokkukõllasse viimine, ülevallus ja revideerimine;

d) valvamine erakoolide üle sellekohaste juhatuskirjade järele;

e) maakonna koolide normalõpekava maksmapanek teatavate üleüldiste nõudmistest piirides;

f) ettepanekute tegemine maakonnarõukogule uute koolide ning haridusasutuste avamine, olemasolevate uuenduse või lõpetamise ja muude haridusliste tarviduste kohta maakonnas;

g) kogukondliste ning seltskondliste asutuste ja üksikute isikute poolt tehtud ettepanekute läbivaatamine ja nende teostamiseks tarvilise kredidi nõutamine;

h) maakonnakoolivalitsuse alla kuuluvate koolide ja teiste haridusasutuste eelarvete kinnitamine;

i) koolide ja muude asutuste aruanete läbivaatamine;

j) maakonna hariduse arvustiku pidamine;

k) aruandmine maakonnarõukogule ja Maakoolivalitsusele omast tegevusest ja hariduse seisukorrast maakonnas;

l) ametisse astuvate kooliõpetajate registreerimine sellekohaste määruste järele;

m) maakonna koolivalitsuse alla kuuluvate asutuste ja isikute vastu tõstetud kaebtuste läbivaatamine;

n) ettepaneku tegemine Maakoolivalitsusele kooliõpetaja lahtilaskmise kohta ja tema esialgne kõrvaldamine ametist;

o) maakonna omavalitsuse poolt ülevaetavate koolide ja teiste haridusasutuste ülemjuhtimine;

p) seniste kroonu ja kogukondliste õpeasutuste ülevõtmine ja edasiandmine vastavatele asutustele sellekohaste määruste järele;

r) kõikide muude asjade korraldamine, mis senise õpevalitsuse ja kihelkonna

koolikonventide kaotuse puhul maakonna omavalitsusele üle antakse;

s) maakonnarõukogu otsuste täitmine rahvahariduse asjus.

§ 18. Maakonnakoolivalitsuse organiks on:

1) maakonnarõukogu valitud maakonnavalitsuse hariduse osakonna juhataja,

2) maakonna haridusrõukogu,

3) maakonna hariduskogu,

4) maakonna koolinõunik(-ud) ja sekretär.

§ 19. Maakonna koolivalitsuse koolinõunik(-ud), sekretär ja tarvilised abiõud seatakse ametisse üleüldiste maakonnarõukogu määruste järele, mis maakonnavalitsuse ametikohtade täitmist korraldavad.

§ 20. Maakonnakoolivalitsuse sisemine korraldus ja asjaajamise kord määratakse maakonnavalitsuse poolt antavate juhatuskirjade läbi kindlaks.

§ 21. Maakonna haridusrõukogusse kuuluvad: a) maakonna hariduse osakonna juhataja, kes ühtlasi nõukogu juhataja, b) koolinõunik(-ud), c) 2 maakonnarõukogu liiget, ja g) 2 maakonna hariduskogu esitajat.

§ 22. Hariduse osakonna juhataja kutsub haridusrõukogu tarviduse järele kokku ja paneb temale heaksarvamiseks ette kõik § 17 punktides a, c, e, f, g, h, i, m, n, nimetatud asjad.

§ 23. Üleüldiste juhtmõtete ülesseadmiseks hariduse asjus maakonnas kutsub maakonnakoolivalitsus tarvidust mööda vähemalt kord aastas maakonna hariduskogu kokku.

§ 24. Hariduskogusse kuuluvad:

a) haridusrõukogu liikmed,

b) 5 vallakoolivalitsuse esitajat,

c) 1 linna(-de) esitaja,

d) 3 maakonnarõukogu liiget,

e) 3 kooliõpetajate esitajat: 1 algkoolide, 1 keskkoolide ja 1 kutsekoolide poolt,

f) maakonnavalitsuse tervishoiu osakonna esitaja,

g) rahvusliste organisatsioonide esitajad, iga rahvuse kohta üks,

h) 1 hariduse seltside esitaja,

i) 1 põllumeeste seltside esitaja,

j) 1 kunstiasutuste esitaja,

k) 1 lastevanemate organisatsioonide esitaja,

l) 1 linna tööliste ametiühisuste esitaja,

m) 1 maa tööliste ametiühisuste esitaja.

§ 25. Maakonna hariduskogu valib omale igaks istumisejärguks juhatuse.

IV.

§ 26. Valla-koolivalitsuse ülesandeks on:

a) ettepanekute tegemine vallarõukogule koolide asutamise kohta vasta-

- valt laste arvule ja maakonna koolivõrgu loomise nõuetele,
- b) koolide sisseseade muretsemine ja nende korrashoidmine,
 - c) koolide ja teiste haridusliste ettevõtete eelarve kokkuseadmine, selle täitmiseks tarvilise kredidi nõutamine, ning otstarbekohane tarvitamine ja kooliõpetajatele palga väljamaksmine,
 - d) valla hariduse arvustiku pidamine,
 - e) hoolekandmine, et kõik kooliealised lapsed koolis käiks,
 - f) koduõpetuse ja lasteaegade korraldamine,
 - g) raamatukogude, lugemisetubade avamine, kursuste, õpereiside toimepanemine, õprejõudude edasiharimise püüete toetamine,
 - h) aruandmine vallanõukogule ja maakonnakoolivalitsusele oma tegevusest ja hariduse seisukorrast vallas.

§ 27. Valla koolivalitsuse organideks on: 1) vallanõukogu valitud koolivanem, 2) valla haridusnõukogu ja 3) valla hariduskogu.

§ 28. Valla haridusnõukogu liikmeiks on: a) koolivanem, kes ühtlasi nõukogu juhataja, b) 1 vallas töötavate kooliõpetajate esitaja ja c) 1 valla koolide hoolekogude esitaja.

§ 29. Valla haridusnõukogu otsustab ja toimetab kõik § 26 ülesloetud asjad. Tema asjaajamise kord määratakse lähemalt vallanõukogu poolt ära.

§ 30. Valla koolide üleüldiste tarviduste selgitamiseks, koolide ja teiste haridusliste ettevõtete eelarve harutamiseks, kooliõpetajate kandidaatide täiendamiseks, keda vallanõukogule valimiseks ette panna, kui ka kavatsuste loomiseks § 26 punktides a, e, f, g, nimetatud asjus astub vähemalt 2 korda aastas haridusnõukogu kutsel valla hariduskogu kokku.

§ 31. Valla hariduskogusse kuuluvad:

- a) haridusnõukogu liikmed,
- b) vallanõukogu esitajad, iga 5 liikme kohta üks,
- c) kõik vallas töötavad kooliõpetajad ja kõigi vallas töötavate teiste haridusliste asutuste esitajad, igast asutusest üks;
- d) koolide hoolekogude esitajad, iga kooli kohta üks.

§ 32. Valla hariduskogu valib omale igaks istumisejäreks juhataja.

§ 33. Valla hariduskogu määrab isiku, kellel õigus on vallas asuvas koolides õpetuseandmist pealtkuulamas käia.

LISA nr. 2.

Проектъ.

Въ измѣненіе и дополненіе закона 15 іюня 1912 года о мѣстномъ судѣ и постановленія Временнаго Правительства

о временномъ устройствѣ мѣстнаго суда опредѣляется:

I. Дѣйствіе постановленія Временнаго Правительства о временномъ устройствѣ мѣстнаго суда распространить на Эстляндскую губернію въ новыхъ ея границахъ (доп. Отд. III).

II. 1) Въ Мировыхъ Судебныхъ Установленіяхъ Эстляндской губерніи въ новыхъ ея границахъ какъ письменное такъ и словесное производство происходитъ на эстонскомъ языкѣ.

2) Въ волостяхъ, гдѣ большая часть населенія принадлежитъ къ русской національности производство словесное и письменное мирового суда происходитъ на русскомъ, а въ волостяхъ съ преобладающимъ шведскимъ населеніемъ по возможности на шведскомъ языкѣ. Установленіе дѣлопроизводственнаго языка въ указанныхъ волостяхъ зависитъ отъ распорядительнаго засѣданія Мирового Съѣзда, который и собираетъ необходимыя для разрѣшенія вопроса данныя.

3) Независимо отъ языка производства какъ письменнаго такъ и устнаго ходатайства, просьбы и жалобы по всѣмъ дѣламъ, подвѣдомственнымъ мировому суду, могутъ быть подаваемы и заявляемы на русскомъ языкѣ.

4) Въ волостяхъ, для которыхъ Мировымъ Съѣздомъ будетъ установленъ въ видѣ дѣлопроизводственнаго языка мирового суда русскій или шведскій языки участвующіе въ дѣлѣ лица могутъ подавать всякаго рода судебныя бумаги и дѣлать словесныя заявленія также и на эстонскомъ языкѣ.

5) При представленіи въ Мировомъ Съѣздѣ судебныхъ производствъ на шведскомъ языкѣ мировой судъ обязанъ приложить также завѣренныя Мировымъ Судьею переводы представляемыхъ производствъ на эстонскомъ языкѣ.

6) Кассационныя жалобы, (просьбы) и объясненія на сіи жалобы, (просьбы) приносимыя Правительствующему Сенату на рѣшенія, приговоры и частныя опредѣленія Мировыхъ Съѣздовъ, должны быть изложены на русскомъ языкѣ. При представленіи въ Правительствующій Сенатъ судебного дѣла, производство по которому велось на эстонскомъ языкѣ, Мировой Съѣздъ обязанъ приложить завѣренный присяжнымъ переводчикомъ при Мировомъ Съѣздѣ русскій переводъ обжалуемыхъ рѣшенія, приговора или частнаго опредѣленія въ окон-

чательной формѣ, а равно всѣхъ документовъ и актовъ, на которыхъ основаны рѣшеніе, приговоръ или частное опредѣленіе и на извращеніе смысла или оставленіе безъ разсмотрѣнія коихъ дѣлается ссылка въ жалобѣ.

7) Мировые Судьи должны изясняться непосредственно съ участвующими въ дѣлѣ лицами на русскомъ и эстонскомъ языкахъ, а въ мѣстностяхъ съ преобладающимъ шведскимъ населеніемъ и на шведскомъ языкѣ. Для изясненія на другихъ языкахъ Мировой Судья можетъ прибѣгать къ посредству переводчика.

8) Если члены Мирового суда не понимаютъ русскаго языка, то содержаніе объясненій и показаній участвующихъ въ дѣлѣ лицъ, а равно поданныхъ ими судебныхъ бумагъ представленныхъ на русскомъ языкѣ сообщается симъ членомъ Мировымъ судьейю на эстонскомъ языкѣ, а въ мѣстностяхъ съ преобладающимъ шведскимъ населеніемъ — на шведскомъ языкѣ.

Точно такимъ же образомъ при представленіи на основаніи статей 4 и 10 сего отдѣла словесныхъ объясненій и письменныхъ бумагъ и документовъ на эстонскомъ языкѣ въ мѣстностяхъ съ русскимъ или шведскимъ языкомъ дѣлопроизводства и незнанія членами суда или которымъ либо изъ нихъ сего языка содержаніе означенныхъ объясненій бумагъ-документовъ сообщается имъ Мировымъ Судьейю.

9) Изложенное въ предшедшей статьѣ правило соблюдается и при изустномъ изясненіи Мирового Судьи съ участвующимъ въ дѣлѣ лицомъ на нѣмецкомъ или на какомъ-либо другомъ языкѣ безъ посредства переводчика.

10) Всѣ документы и акты, составленные не на русскомъ и не на эстонскомъ языкѣ должны быть представляемы по дѣламъ гражданскимъ мировому суду съ переводомъ на эстонскій языкъ, въ сельскихъ мѣстностяхъ съ дѣлопроизводственнымъ русскимъ языкомъ — на русскій, а въ таковыхъ же мѣстностяхъ съ шведскимъ дѣлопроизводственнымъ языкомъ — на шведскій языкъ.

11) Тяжущемуся, непонимающему языка судопроизводства, рѣшеніе, приговоръ и частное опредѣленіе суда объявляется устно на доступномъ такому тяжущемуся языкѣ Мировымъ Судьейю непосредственно или черезъ переводчика.

III. Судебные слѣдователи обязаны принимать всѣ бумаги, заявленія и прошенія, подаваемыя на эстонскомъ языкѣ отъ кого бы онѣ не исходили, а также изясняться изустно, въ потребныхъ случаяхъ на семь же языкѣ. (въ изм. ст. 557 Учр. Суд. Уст.)

IV. 1) Учредить при Ревельскомъ и Юрьевскомъ Мировыхъ Съѣздахъ по двѣ должности помощниковъ секретаря и по три должности судебного пристава, а при остальныхъ мировыхъ съѣздахъ губерніи по двѣ должности судебного пристава и по одной должности присяжнаго переводчика при всѣхъ Съѣздахъ (доп. отд. VII).

2) Упразднить въ предѣлахъ Эстляндской губерніи Верхніе крестьянскіе Суды (доп. отд. IX).

3) Отпускать начиная съ перваго января 1918 года изъ средствъ государственнаго казначейства на содержаніе вновь учреждаемыхъ по Эстляндской губерніи настоящимъ постановленіемъ должностей и на дополнительно предусмотренное отдѣломъ XI Постановленія Врем. Правит. о временномъ устройствѣ мѣстнаго суда содержаніе участковыхъ мировыхъ судей . . . рублей въ годъ (доп. отд. XII).

4) Отпустить въ 1917 году изъ средствъ государственнаго казначейства нижеслѣдующія суммы, опредѣляя ихъ по расчету съ 1 августа означеннаго года 1) на покрытіе расхода, указаннаго въ предыдущей (3) статьѣ руб. и 2) на уплату вознагражденія членамъ мировыхъ судовъ . . . руб. (доп. отд. XIII).

5) Отпустить изъ средствъ государственнаго казначейства на покрытіе единовременныхъ расходовъ по обмеллированію вновь учреждаемыхъ мировыхъ съѣздовъ и камеръ мировыхъ судей, а также на другія надобности связанныя съ введеніемъ дѣйствіе настоящаго постановленія, 200.000 рублей (доп. отд. XIV).

6) Покрытіе расходовъ показанныхъ въ ст. 4 сего отдѣла настоящаго постановленія обратить на наличныя средства государственнаго казначейства, открывъ для сего соотвѣтственный сверхсмытный кредитъ въ распоряженіе Министра Юстиціи.

7) Въ дополненіе приложенія къ отд. VII постановленія Врем. Правит. о временномъ устройствѣ мирового суда постановить:

Эстляндская губернія

- 1) Ревельскій
- 2) Гапсальскій
- 3) Везенбергскій
- 4) Вейсенштейнскій
- 5) Юрьевскій
- 6) Верроскій
- 7) Феллинскій
- 8) Перновскій
- 9) Аренсбургскій.

V. 1) При вновь образуемыхъ Мировыхъ Съѣздахъ (Гапсальскомъ, Вейсенштейнскомъ, Верроскомъ, Перновскомъ) открываются крѣпостныя отдѣленія на основаніяхъ преуказанныхъ въ ст. 590 слѣд. учр. суд. уст.

2) Всѣ крѣпостныя книги, дѣла, реестры, акты, документы и переписки относящіяся къ недвижимымъ имѣніямъ, расположеннымъ въ пределахъ округовъ вновь образуемыхъ мировыхъ съѣздовъ передаются нынѣ существующими крѣпостными отдѣленіями во вновь открываемыя. Туда же передаются изъ нынѣ существующихъ крѣпостныхъ отдѣлений всѣ поименованныя въ ст. 100 и слѣд. Правиль 9 іюля 1889 г. о привед. въ дѣйствіе законоп. о преобраз. суд. части и крест. Прис. мѣстъ въ приб. губ. дѣла, книги и проч. упраздненныхъ закономъ 9 іюля 1889 года судебныхъ мѣста и лица касающіяся тѣхъ же имѣній.

3) Со дня открытія новыхъ крѣпостныхъ отдѣлений всякое укрѣпленіе правъ на недвижимыя имѣнія, расположенныя въ ихъ округахъ, совершается въ сихъ отдѣленіяхъ.

4) Отпускать изъ средствъ государственнаго казначейства на покрытіе расходовъ по содержанію вновь открываемыхъ крѣпостныхъ отдѣлений (ст. I настоящаго отдѣла) начиная съ 1 января 1917 года по 10.800 рублей въ годъ.

5) Отпустить въ 1917 г. изъ средствъ государственнаго казначейства на содержаніе упомянутыхъ въ предшедшей (4) статьѣ крѣпостныхъ отдѣленія по расчету отъ 1 августа означеннаго года 4500 рублей.

VI. 1) Вѣдомству мирового суда подлежатъ всѣ дѣла наследственныя, опекуныя и о попечительствахъ, кои были подсудны волостнымъ судамъ. При разрѣшеніи сихъ дѣлъ мировые судьи руководствуются правилами, изложенными въ ст. 232 и ст. 243—275. Отд. II Вол. Суд. Уст. и соотвѣтств. ст. Св. М. Уз.

2) Мировому Суду подсудны также дѣла объ усыновленіи, кои были подвѣдомственны волостнымъ судамъ. Дѣла эти разрѣшаются мировыми судами съ соблюденіемъ правилъ, установленныхъ въ ст. ст. 276 и 277 Отд. II Вол. Суд. Уст.

3) Мировые Суды производятъ также засвидѣтельствованіе актовъ по правиламъ, содержащимся въ ст. ст. 278—286 Отд. II Вол. Суд. Уст.

VII. Постановленія статей 1033, 1036, 1040, 1042, 1043, 1049, 1051, 1052, 1054—1061, 1069—1079, 1081, 1082, 1086 и 1095—1152 положенія о крест. Лифл. губ. 1860 г. отмѣняются.